

Schaffelaartheater Barneveld

MIDDENZAAL THEATER MET VEEL MOGELIJKHEDEN

Sinds juni vorig jaar heeft Barneveld een eigen theater: Het Schaffelaartheater. Vernoemd naar, hoe kan het ook anders, de beroemde Jan Schaffelaar. Naast een theaterfunctie biedt het gebouw ook congres- en vergaderfaciliteiten. Het beschikt over een grote (congres)zaal met bijna 600 plaatsen, een plenaire zaal voor ruim 200 personen met een oppervlakte van 350m² en verschillende subzalen en foyers voor de ontvangst.

Tekst: Loet van Bergen, Fotografie: Architectenbureau Bos & Partners

De bouw van het theater kent een lange geschiedenis. In het jaar 2000 ontstond het idee een cultureel muziekpodium in de Barneveld te creëren. Uniek hierbij is de rol van de opdrachtgever, die is ingevuld als samenwerking tussen het lokale muziekgezelschap De Harmonie, de gemeente Barneveld en de Woningstichting Barneveld.

Programma van eisen

Voor het nieuwe muziekcentrum annex theater bevatte het programma van eisen veel functies: twee concertzalen, de lokale muziekschool en het verenigingsgebouw van het muziekgezelschap De

Harmonie. Op basis van het door De Harmonie gepresenteerde plan is een bouwcommissie gevormd. Deze commissie heeft architectenbureau Bos & Partners uit Baarn opdracht verleend een ontwerp te maken waarin alle programma's van eisen zijn verwerkt. In februari 2007 ging de eerste paal de grond in, aangevoerd door hoofdaannemer Boers uit Veenendaal. In mei van dat jaar moest de samenwerking met Boers stoppen door hun faillissement. Precies een jaar later werd de bouw van het theater hervat door aannemer Bramer. Op 13 juni 2009 zijn de deuren van het Schaffelaartheater geopend.

Directeur Frans Meijer van het Schaffelaartheater was vanaf het begin betrokken bij de bouw. "Aan de hand van het programma van eisen, heeft het architectenbureau Bos & Partners een voorlopig ontwerp gemaakt en aan de bouwcommissie voorgelegd. Deze commissie heeft vervolgens aangegeven dat er bepaalde zaken veranderd c.q. aangevuld dienden te worden. Zo was er bijvoorbeeld niet voorzien in kantoorruimten en in de grote zaal was door de architect een trekkenwand bedacht van zeven trekken, die we ondanks de meerkosten van 3 ton, naar 27 trekken hebben gebracht. Ook zou er in eerste instantie alleen een theaterzaal

en een repetitieruimte voor de Harmonie gerealiseerd worden. In een later stadium ontstond de wens in deze repetitieruimte ook voorstellingen te houden en uiteindelijk is er een volwaardige kleine zaal gerealiseerd: drie keer per week repeteert de Harmonie in deze zaal en de andere dagen worden er voorstellingen geprogrammeerd. Onderzocht is ook de mogelijkheid voor een toneeltoren, maar dat zou twee miljoen extra hebben gekost bovenop de zes miljoen en twee miljoen extra kosten door het faillissement van de aannemer. We hebben dus geen toneeltoren en geen orkestbak. Voor zo'n gemeenschap als Barneveld met 51.000 inwoners is dat ook niet echt nodig. Het is een echte klassieke middenzaal waar we onze programmering op aangepast is."

Exploitatie

Voor de exploitatie van het theater is een aparte exploitatie BV voor opgericht waarvan De Harmonie de enige aandeelhouder is en Meijer directeur van is. "Het theater wordt gerund door een kleine bezetting", vertelt Meijer. "We hebben in totaal vijf vaste medewerkers, waarvan drie parttime. Gemiddeld programmeren we negentig voorstellingen per jaar en voor deze voorstellingen huren we mensen in die een nul-urencontract hebben. Daarnaast werken we met stagiaires en vrijwilligers. Tot nu toe draait alles goed en ook qua bezetting zijn we niet in problemen gekomen. Normaal gesproken is dat voor een gangbaar theater heel moeilijk, maar het is mogelijk door kri-

HET ONTWERP

Het bouwvolume bestaat uit een samenvang van het theaterdeel, bestaande uit twee bouwlagen, en een deel van drie bouwlagen met het verenigingsgebouw van De Harmonie en de muziekschool langs de Churchillstraat. De gevels van het gebouw maken twee omarmende gebaren om de pleinen heen. In de verdiepte gedeeltes bevinden zich de entrees, voor iedere gebruiker van het pand. De noordgevel van het muziekgebouw is voorzien van een glazen vliesgevel. Deze verbeeldt een soort transparant gordijn dat de binnenwereld scheidt van het grote plein. Achter de pui is een grote foyer met een vide, die ruimtelijkheid toevoegt aan het publieke gedeelte. Het ritme dat ontstaat door de verticale stijlen van de vliesgevel en de gekleurde glasstroken in de buitenkozijnen van de muziekschool en het verenigingsgebouw van De Harmonie, maakt dat je denkt aan de muziek zelf, aan de samenhang van verschillende tempo's. Kenmerkend voor het ontwerp is een plastische sculpturaliteit. De materialisatie is gebaseerd op het contrast tussen de 'zachte' textuur van de baksteen en de gladde textuur van de stalen beplating. De gekozen baksteen doet denken aan theaterstof. De beplating heeft een willekeurig kleurpatroon van twee tinten paars. Deze kleuren komen terug in het interieur van beide zalen.

tisch te kijken naar je bezetting. Heb je wel overal iemand voor nodig? Of kun je functies ook combineren? Voor de kassa bijvoorbeeld hebben nog iemand met een nul-uren contract, maar in de praktijk lopen de reserveringen steeds meer via Internet (95% van de boekingen)." Meijer denkt dat kassa's in theaters straks overbodig worden. "Uiteraard hebben wel mensen die de gasten ontvangen en mensen die de plek wijzen. Dat is service en daar moet je ook niet op bezuinigen. Verder doen we de catering niet zelf, maar hebben dit uitbesteed aan De Preuverie Exclusieve Catering, die veel mogelijkheden heeft op culinair gebied. Zij zijn ook verantwoordelijk voor de commerciële verhuur van het theater zoals congressen en zakelijke evenementen en tevens een deel van onze inkomsten vormt. We krijgen geen enkele subsidie van de gemeente Barneveld en dienen

dus onze eigen broek op te houden. Vanaf de opening tot nu, hebben we een goed seizoen gedraaid en zijn we ook uit de productiekosten gekomen." Bijzonder trots is Meijer op de samenwerking tussen het Schaffelaartheater en United Broadcast Facilities. "Wij hebben United Broadcast Facilities, één van de grootste full service facilitaire bedrijven in Nederland, benaderd voor een samenwerking. United heeft dit initiatief omarmt." Steeds meer worden DVD en tv-producties in een theater opgenomen, dan wel uitgezonden. "Doordat wij alle faciliteiten in huis hebben kunnen het Schaffelaartheater en United tegen een bijzonder aantrekkelijk tarief de theatervoorstellingen, maar ook de congressen en of presentaties die hier plaatsvinden, laten registreren. Uiteraard kunnen er ook à la minute tv-uitzendingen vanuit het Schaffelaartheater worden verzorgd."

TECHNISCHE FACILITEITEN GROTE ZAAL

GELUIDSINSTALLATIE

Mengtafel: soundcraft GB2 16 (16 x ingang/8 + L+R uitgangen),

Luidsprekers: Meyer luidsprekers bestaande uit 2 x subwoofer, 4x topkasten en 2 x frontfills.

Randapparatuur

1 x MD-speler

1 x CD-speler

Lexicon

Dubbele 31 band equalizer

zaalbrug 2: 8 x 1,2 kW Pc en 4 x 1,2 kW profiel

portaalbrug: 12 x 1,2kW Pc en 4 x 1 kW profiel

Los:

6 x 1kW Pc

6 x 1kW fresnell

6 x 1 kW profiel

18 x ETC Source Four Par (wide, medium, narrow)

50 kleuren Lee filters

LICHTINSTALLATIE

Lichttafel: ADB Mentor 360

sturing: DMX

dimmers op de bruggen: 73 x 2,5kW

vloeraansluitingen: 14 x 2,5 kW

Armaturen:

zaalbrug 1: 8 x 1,2 kW Pc en 4 x 1,2

kW profiel

LEVERANCIERS

Firma Hoac

Controllux

Barndoor

Jezet Seating

Audio Electronics Matijssen

Stakebrand

Ron de Groot

repetitie kan dit podium compleet met instrumenten omhoog gehesen worden, zodat er heel snel omgeschakeld kan worden tussen een repetitie en de opbouw van een voorstelling. Verder kan door de gordijnen aan de wanden, de kleine zaal geschikt gemaakt worden voor spreek optredens. De Grote zaal biedt plaats aan 570 bezoekers en heeft een balkon. "Het karakter van het type optredens dat daar kan plaatsvinden is multifunctioneel: grote orkesten, toneelvoorstellingen, klassieke concerten. Verder repeteert de Muziekschool op de maandag in de grote zaal. De Grote zaal is goed uitgerust", vindt Glazenborg. "We hebben twee zaalbruggen, één portaalbrug, één achterbrug en twee zijbruggen voor het licht en zeventachtig 2.5 kW dimmers. Boven het podium hangen 27 trekken, die gebruikt worden om o.a. decorstukken/doeken aan te hangen, maar ook licht. Doordat de kaphoogte maar 9.50 meter bedraagt, kunnen we geen decorveranderingen uitvoeren. Op zich een gemis, maar aan de andere kant biedt de zaal voldoende technische mogelijkheden om professionele voorstellingen te kunnen draaien. Achter het toneel liggen twee overdekte loadingsdocks en een grote technische ruimte met opslag voor materialen. Precies zoals ik het hebben wilde. Hoewel voor mijn komst al veel vaststond, heb ik in de laatste fase van de bouw toch nog wat zaken op technisch gebied kunnen veranderen zoals bijvoorbeeld andere speakers en spots. Ook hebben we nog wat extra licht bijbesteld en een aantal tweedehands spots gekocht. Met het materiaal wat we nu hebben, kunnen we volwaardige voorstellingen draaien", aldus Glazenborg.

Techniek

Voor het theatertechnische gedeelte heeft het Schaffelaartheater Theateradvies uit Amsterdam ingeschakeld. Meijer: "Er lag toen al een voorlopig ontwerp van de architect en de andere adviseurs. Theateradvies heeft toen de architect en de andere adviseurs geadviseerd om dit voorlopig ontwerp te optimaliseren. Daarnaast heeft het Theateradvies in korte tijd een theatertechnisch ontwerp gemaakt en dit uitgewerkt tot bestekken en de aanbesteding van de lichtinstallatie, toneelhuysinstallatie, stoffering en geluidsinstallatie verzorgt. Tenslotte hebben ze ook de begeleiding van de uitvoering van deze onderdelen verzorgd", aldus Meijer.

Over de accommodatie en technische mogelijkheden is Hoofd Techniek Albert Glazenborg erg te spreken. Hij sinds vorig jaar mei in dienst getreden en heeft daarvoor als technicus bij de Kleine Komedie in Amsterdam gewerkt. Het theater heeft twee concertzalen: de Rabobank-zaal met circa zeshonderd plaatsen en de Koninklijke BDU-zaal met circa tweehonderd plaatsen", vertelt Glazenborg. "In de kleine zaal zit een Jezet schuiftribune met 208 stoelen. Deze zaal wordt vooral gebruikt voor cabaret en verhuurd aan gezelschappen en is drie keer per week de repetitieruimte voor De Harmonie." Bijzonder is dat alle instrumenten die de Harmonie gebruikt, staan opgesteld op een podium achterin deze zaal. Na de